

Вітаємо з Днем науки!

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Педагогічні ВІСТІ

Травень, 2019 року

Шановні науковці Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини! Сердечно вітаю вас з Днем науки!

Завдяки вашим зусиллям виконуються важливі для держави науково-дослідні роботи, здійснюється підготовка висококваліфікованих кадрів, забезпечується міжнародне співробітництво – твориться імідж університету як інноваційно-освітньої інституції.

Підтвердженням цього є гран-прі у номінації «Лідер наукової та науково-технічної діяльності» на Десятій Міжнародній освітній виставці «Сучасні заклади освіти – 2019».

Бажаю вам примножувати традиції і підносити славу науки на гордість нашого університету, міста та всієї України. Нехай висоти Науки завжди підкоряються вам!

Міцного вам здоров'я, щастя, добробуту, творчого натхнення, нових ідей та їхньої успішної реалізації!

**З повагою,
ректор УДПУ імені Павла Тичини,
професор Олександр Безлюдний**

Наталія КОЛЯДА доктор пед. наук, професор, проректор з інноваційних досліджень та європейської інтеграції

Наукова діяльність університету є невід'ємним складником функціонування його як закладу вищої освіти у процесі підготовки висококваліфікованих фахівців.

З метою інтеграції української науки до світового та європейського простору, забезпечення доступності результатів досліджень вітчизняних науковців для міжнародної спільноти МОН України готує та вже впроваджує низку ініціатив з «відкритої науки», одночасно надаючи підтримку для роботи з ними. 15 березня 2019 року в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини проведено робочу нараду за участю директора Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України А. Г. Шевцова. З-поміж актуальних питань, винесених на обговорення, – новини у черговій версії стандартів освітньої діяльності та атестації кадрів вищої кваліфікації, розширення переліку нових спеціальностей та освітніх програм.

За майже 90-річну діяльність Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини сформував сучасну наукову базу, потужний науково-педагогічний колектив, якому до снаги вирішення найскладніших завдань сьогодення.

Підтвердженням цього є визнання досягнень нашого університету на національному та світовому рівні. З-поміж останніх досягнень – участь у Десятій Міжнародній освітній виставці «Сучасні заклади освіти – 2019» та низка нагород головної події освітньої галузі України: гран-прі «Лідер наукової та науково-технічної діяльності» та золота медаль у номінації «STEM-навчання як освітній ресурс XXI століття».

Наукова діяльність викладачів та студентів університету на чолі з ректором – заслуженим працівником освіти України, доктором педагогічних наук, професором О. І. Безлюдним – спрямована на реалізацію державної освітньої політики, насамперед, розвиток механізму взаємодії основних напрямів національної стратегії інтеграції науки та освіти у світову спільноту.

Основними суб'єктами науково-дослідної роботи в університеті є 558 науково-педагогічних працівників, з яких: 72 доктори наук, 324 кандидати наук, 1 академік НАПН України, 1 академік Академії будівництва та архітектури України, академік Академії економічних наук України, 3 заслужені діячі науки і техніки України, 7 заслужених працівників освіти України.

Наукова інфраструктура університету охоплює: 3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування НАПН, НАН та МОН України, 3 міжнародні культурно-освітні центри, 13 регіональних науково-методичних центрів, 24 науково-дослідні лабораторії, 14 наукових шкіл, 2 спеціалізовані вчені ради, Раду молодих науковців, Студентське наукове товариство.

Важливим завданням закладу вищої освіти була і залишається підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації. Сьогодні відділ аспірантури та докторантури університету забезпечує підготовку докторів та кандидатів наук (докторів філософії) за 6 ліцензованими спеціальностями: 011 – Освітні, педагогічні науки; 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 032 – Історія та археологія; 053 – Психологія; 073 – Менеджмент; 231 – Соціальна робота. Одним із досягнень 2018 року є відкриття докторантури зі спеціальності 032 Історія та археологія.

Пишаємося успіхами науковців, які у 2018 році захистили 9 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук (В. В. Без-

ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ – ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

людна, Л. І. Йовенко, Ю. А. Клименко, І. А. Малишевська, В. П. Миколайко, Л. В. Новаківська, В. В. Сокирська, С. А. Шуляк, Р. А. Якимчук) та 13 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук (С. П. Байда, В. І. Бобошко, В. О. Коблик, І. В. Мельник, О. М. Олейничук, І. Г. Рожі, А. Г. Саблук, Я. В. Синьгуб, О. П. Чучалін, В. В. Швець, О. М. Юмачікова, О. В. Юрченко, О. М. Ящук).

В університеті успішно продовжують роботу дві спеціалізовані вчені ради – спеціалізована вчена рада Д 74.053.01 з правом на прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата педагогічних наук за спеціальностями: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (голова – ректор університету, заслужений працівник освіти України, доктор педагогічних наук, професор О. І. Безлюдний); спеціалізована вчена рада К 74.053.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями: 13.00.05 «Соціальна педагогіка» та 13.00.07 «Теорія і методика виховання» (голова – доктор педагогічних наук, професор О. М. Коберник).

Розробка науково-дослідних робіт, які фінансуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, – один із основних напрямів реалізації державної політики в галузі освіти і науки. У 2019 році тематичний план таких наукових досліджень поповнила фундаментальна робота «Фольклористичні дослідження хорового виконавства та народного танцю Центральної України» (науковий керівник – кандидат наук із мистецтвознавства Н. В. Пиж'янова).

Професорсько-викладацьким колективом 39 кафедр університету виконується 45 комплексних тем, які пройшли державну реєстрацію в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації.

З урахуванням річних планів МОН України, а також планів НДР кафедр у 2018 році проведено 7 міжнародних і 46 всеукраїнських конференцій, 94 семінари.

Беззаперечним пріоритетним напрямом наукової діяльності закладу вищої освіти є інноваційна дослідницька діяльність молоді – студентів та викладачів. У означеному контексті заслуговує на увагу діяльність Ради молодих науковців та Студентського наукового товариства, які на сьогодні є ініціаторами низки традиційних та інноваційних наукових заходів та проектів.

Особливо хочеться відзначити перемоги наших студентів в олімпіадах, конкурсах наукових робіт, а також участь у наукових заходах різного рівня – конференціях, семінарах, форумах тощо.

Наш університет з року в рік виборює почесне право бути базовим закладом вищої освіти з проведення студентських наукових заходів загальнодержавного рівня. У 2018, 2019 роках – II етапу Всеукраїнської конкурсу наукових робіт з української мови, літератури (з методикою їх викладання) та Всеукраїнської олімпіади з навчальних дисциплін «Історія», «Трудове навчання та технології».

В умовах глобалізації суспільства дієвим шляхом розвитку ЗВО є наукове та науково-технічне співробітництво із закордонними закладами освіти, організаціями. Лише 2018 року укладено 12 угод, в межах реалізації яких втілюються проекти академічної мобільності «Mobile+3», «Mobile+2», програми «Erasmus+», а також програм подвійного дипломування, орієнтовані на підтримку освітньо-наукових ініціатив студентів та викладачів університету.

Заслуговує на увагу колективна робота над проектами, ініційованими Міністерством освіти і науки України спільно з Британською Радою в Україні («Шкільний учитель нового покоління» та «Інтернаціоналізація університету в умовах автономії ЗВО та соціально-політичної нестабільності в Україні»), дослідженнями в межах консорціуму проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» програми «Розвиток потенціалу вищої освіти» та ін.

Необхідною умовою розвитку закладу вищої освіти високого рівня є інтеграція його наукового продукту до світового та європейського простору. Щоб зробити дослідження наших науковців доступними світу, сьогодні Міністерство освіти і науки України впроваджує низку ініціатив з «відкритої науки». З-поміж інших – зміна вимог до наукових фахових видань, спрямованих на реалізацію комунікаційної стратегії закладів вищої освіти, забезпечення функціонування їх інформаційного простору та підвищення авторитету у науковому просторі завдяки високоякісним публікаціям.

Університет є засновником 5 фахових наукових видань (за новим класифікатором – категорії «В»): «Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», «Історико-педагогічний альманах», «Психолого-педагогічні проблеми сільської школи», «Порівняльно-педагогічні студії», «Проблеми підготовки сучасного вчителя». Значним здобутком у звітному році було включення до переліку фахових видань України й одразу до категорії «Б» наукового журналу «Економічні горизонти».

Фахові видання університету зареєстровані, реферуються та індексуються у наукометричних базах даних, пошукових системах та репозитаріях (Міжнародний центр періодичних видань (ISSN International Centre, м. Париж), CrossRef, Google Scholar, Index Copernicus, WorldCat (США), Українська науково-освітня мережа УРАН, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Реферативна база даних «Україніка наукова», Bielefeld Academic Search Engine (BASE) та ін.). Кожній статті присвоюється цифровий ідентифікатор DOI, який істотно спрощує пошук і використання матеріалів. Крім фахових видань, університет є засновником низки

Лариса ТКАЧУК
канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

До когорти знаних в Україні та за її межами науковців університету належить доктор педагогічних наук, професор Олександр Миколайович Коберник, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

О. М. Коберник – голова науково-методичної комісії МОН України з питань виховання учнівської молоді, голова Всеукраїнської асоціації наукових і практичних працівників технологічної освіти, міжнародної асоціації педагогів та психологів, перший в Україні доктор педагогічних наук з теорії та методики виховання, переможець Міжнародного конкурсу педагогів (2002 р.). Як відомого в державі науковця Олександра Миколайовича запрошено до складу 6 редколегій журналів та збірників наукових праць, серед яких журнал «Трудова підготовка в закладах освіти» та американський педагогічний часопис «The Advanced Science». Він очолює спеціалізовану вчену раду (К 74.053.02) Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та є членом спеціалізованої вченої ради (Д 05.053.01) Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського).

Талановитий організатор та керівник, О. М. Коберник з 2015 року очолює кафедру педагогіки та освітнього менеджменту. Кваліфіковано вирішуючи питання діяльності кафедри, багату увагу приділяє вдосконаленню освітнього процесу, організації науково-дослідницької роботи. На кафедрі здійснюється підготовка магістрів за освітньо-професійними програмами «Педагогіка вищої школи» та «Менеджмент». Під його керівництвом плідно працює науково-методичний центр професійного розвитку викладачів.

О. М. Коберник брав участь у розробці Державного стандарту «Технології» та Державного стандарту підготовки вчителів трудового навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» (2009–2010 рр.); є автором підручників та програм із трудового навчання для учнів 5 – 9 класів міських та сільських закладів загальної середньої освіти.

Широко відомими і затребуваними педагогами-практиками є його праці: 350 наукових публікацій, серед яких 12 монографій, 2 підручники, 21 науково-методичний посібник для керівників шкіл, вчителів та студентів, 5 патентів на винаходи, публікації у провідних фахових виданнях України, Болгарії, Польщі, Чехії та ін.

Олександр Миколайович Коберник – особистість, що творить історію: у 1998 р. створив наукову школу «Теорія, історія і практика застосування проектної технології у середній

ПЕДАГОГ ЗА ПОКЛИКАННЯМ ДУШІ

та вищій школі», яка максимально сприяє розкриттю творчих здібностей молодих і талановитих дисертантів, їх науковому зростанню, ініціює нові напрями наукових пошуків. За період існування наукової школи підготовлено 23 кандидати та 5 докторів педагогічних наук; опубліковано 2 шкільних підручники, 14 навчальних посібників; отримано 5 авторських свідоцтв; проведено низку міжнародних та всеукраїнських конференцій і семінарів.

З 2016 р. О. М. Коберник – керівник кафедральної теми «Формування ціннісних орієнтацій учнів в освітньо-виховному середовищі загальноосвітньої школи», держбюджетних тем: «Наукові основи модернізації змісту і технології трудової підготовки учнів сільської школи» (2002–2005), «Наукові засади застосування

підготовку висококваліфікованих педагогічних кадрів, високий професіоналізм, значні досягнення у науково-дослідній роботі О. М. Коберник нагороджений нагрудними знаками «Відмінник освіти України», «Антон Макаренко», «Петро Могила», «За наукові досягнення», Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України, Національної академії педагогічних наук України, Черкаської обласної державної адміністрації та обласної ради; він є лауреатом премії імені Олександра Захаренка Черкаської ОДА.

Професорсько-викладацький склад та студентство університету щиро вітають Олександра Миколайовича з нагоди Днів науки та бажають життєвої наснаги і нових звершень!

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА УСПІХУ В НАВЧАЛЬНІЙ, НАУКОВІЙ ТА ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оксана КРАВЧЕНКО
доктор педагогічних наук,
доцент, декан факультету
соціальної та
психологічної освіти

Упровадження інклюзивної освіти в Україні – складне, неодноразове завдання, що потребує розгляду та розробки нормативно-правових, психолого-педагогічних, програмно-змістових, соціально-психологічних засад.

Стратегічні зміни та нові тенденції в освітньому просторі України спрямовані на більш ефективне включення людей з особливими потребами в освітнє середовище і в громадське життя суспільства, рівний доступ до отримання якісної вищої освіти.

Тенденція щодо зростання контингенту студентів з інвалідністю поставила у число пріоритетних напрямів діяльності Уманського державного педагогічного імені Павла Тичини необхідність розв'язання проблем навчання і соціального розвитку цих осіб з дотриманням гуманістичної концепції освіти, в основу якої покладено принцип «від рівних прав до рівних можливостей». Рівень забезпечення вищої освіти для учасників освітнього процесу є індикатором пріоритетності загальнолюдських цінностей і досягнутого рівня інклюзивного розвитку закладу вищої освіти.

Для забезпечення розвитку інклюзивної освітньої політики, базуючись на основних нормативно-правових документах, у межах університету функціонують Науково-дослідна лабораторія інклюзивної педагогіки (факультеті дошкільної та спеціальної освіти) та Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» (факультет соціальної та психологічної освіти).

В університеті хлопці і дівчата з важкими форма-

ми порушення фізичного розвитку навчаються в загальних академічних групах, мають комфортний доступ у бібліотеки, навчальні лабораторії, гуртожитки, їдальні.

З метою наукової розробки актуальних проблем інклюзивної освіти науково-педагогічні працівники університету виконують дисертаційні дослідження. Факультет дошкільної та спеціальної освіти: І. С. Калиновська працює над проблемою формування готовності майбутнього психолога до роботи в умовах інклюзивного навчання, А. А. Чередики працює над проблемою підготовки майбутнього вчителя-реабілітолога до корекції рухових функцій школярів із порушенням інтелекту та Т. П. Дичок досліджує проблему підготовки майбутнього вчителя-реабілітолога до корекції рухових функцій школярів із порушенням інтелекту. Аспіранти факультету соціальної та психологічної освіти працюють над темами досліджень: «Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи в умовах інклюзивної освіти засобами тренінгових технологій» Таран А. М., «Гендерна соціалізація студентської молоді з особливими освітніми потребами в умовах ВНЗ» Войтовська А. І.

В університеті активно розробляється окремий напрям наукових досліджень – інклюзивний туризм. У цьому контексті відбувся І Міжнародний науково-практичний симпозиум на тему «Актуальні проблеми впровадження інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму в Україні»; створено Асоціацію «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму»; підготовлено і видано друком «Енциклопедію інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму» (авторський колектив: О. І. Безлюдний, Н. М. Коляда, О. О. Кравченко, В. В. Леп-

ський, та ін.); отримано перемогу в конкурсі проектних пропозицій для включення в календарний план Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації із проектом «Безбар'єрна Черкащина».

Істотні досягнення має Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» у руслі студентської наукової діяльності. Зокрема, проект Центру «Розвиток Центру соціальної та освітньої інтеграції осіб з особливими потребами» у 2015 р. виборов І місце у номінації «Соціальні проекти» на II Всеукраїнському дистанційному конкурсі учнівських та студентських робіт із соціальної педагогіки.

На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Соціальна робота» студентка факультету соціальної та психологічної освіти К. Чупіна здобула 1

місце (м. Ужгород, 2018). У рамках Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із галузей знань і спеціальностей на базі ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» відбулася підсумкова науково-практична конференція «Актуальні проблеми інклюзивної освіти», серед тринадцяти обраних робіт представила своє наукове дослідження з питань інклюзивного туризму студентка факультету соціальної та психологічної освіти К. Бендерська (м. Київ, 2018 року). У II турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт «Майбутнє туристичної галузі» за 2018-2019 н.р., який проходив у Київському національному торговельно-економічному університеті, магістрантка К. Чупіна здобула 1 місце (м. Київ, 2019 р.).

Уже традицією стало проведення Центром соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» Уманського

державного педагогічного університету імені Павла Тичини студентського конкурсу соціальних проектів «Подорожуємо без бар'єрів». Унікальність цього конкурсу полягає в тому, що участь у розробці та захисті проектів також беруть студенти з інвалідністю.

Постійно відбуваються екскурсійні поїздки до м. Черкас (музей образотворчого мистецтва) та Буцького каньйону. Організуються екскурсії в м. Умані – «Умань туристична» (Уманська картинна галерея, Василянський монастир, планетарій УДПУ імені Павла Тичини).

Уже стало традицією щорічно на базі факультету соціальної та психологічної освіти організувати фестиваль творчості «Рівні між собою ми. Будемо разом Я і Ти» (у 2018 році був уже п'ятий фестиваль). Захід регіональний, учасниками є студенти та діти з інвалідністю, які презентують свої творчі досягнення.

Університет сумлінно

виконує всі розпорядження Міністерства науки і освіти України щодо забезпечення доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а саме: усі навчальні корпуси обладнанні пандусами, завершено ремонт спеціалізованих санітарно-гігієнічних кімнат відповідно до вимог доступності та Універсального дизайну; закуплено абетки для вивчення шрифту Брайля та набір для людей із порушенням зору, призначений для нанесення маркування на комп'ютерну клавіатуру шрифтом Брайля; обладнані візуальними таблицями назви структурних підрозділів. Так, у студентів є можливість вивчати світ осіб із порушенням зору, а наш університет став доступнішим для них.

15 березня 2019 року Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини відвідав директор Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Андрій Шевцов. За його головуванням проведена робота нарада з колективом університету, метою якої було актуалізувати увагу щодо виконання ліцензійних умов у напрямі доступності маломобільних студентів до навчальних приміщень, а також про важливість соціально-психологічного супроводу студентів з інвалідністю.

Зазначимо, що під час зустрічі Андрій Гаріювич Шевцов відзначив, що в УДПУ імені Павла Тичини цілісно вибудована система соціально-психологічної підтримки студентів з інвалідністю, яка дозволяє їм досягнути високих результатів не тільки в навчальній, а й у науковій, творчій та професійній діяльності.

